

VASÁR NAP

Politikai, irodalmi, társadalmi és közgazdasági hetilap

Mesés olcsón lehet besze-
rezni mindennemű butorokat
Debreczen,

Weisz Gyula
butor-üzletében.

a legegyszerűbbtől a legele-
gánsabb kivitelig. **Széchenyi-u. 19.**

Szemüvegek és lorgnettek

rövidlátó, távollátó, gyengélátó és operált szemeknek. — Gazdáknak nélkülözhetetlen, kipróbált
légsúlymérők (időjelzők), mezel látcsövek, prismás látcsövek és hőmérők
és minden optikai szakmába vágó cikkek legnagyobb választékban kaphatók

Fischer Jakab elismerett szakértő
látyszerésznél. Debreczenben, Piac-utca 21. szám. **Szentlőrinc-utca**

Porcellán és üveg edények szervizek, diszműtárgyak és játék-különlegességek gyönyörű és mégis
olcsó árban kaphatók

Fővárosi Bazár Simonffy-utca 1.

Kérjünk mindenütt

Ebesszéli

üditő ártézi forrásvizet

Tisztán és szénsavval telítve. Termé-
szetes hőforrás. **Megrendelhető**

Barna-u. 1. szám Telefon
216. sz.

A magyar szabadalmazott lópatkógyár r.-t.
gépjavító és szerszámkészítő ipartelepe

vizvezetési, csatornázási és közp. fűtési

osztályllyal bővített ki. — — Minden e szakmához szük-
séges berendezési cikkekből nagyválasztéku raktárt tart.

Sándor Ármin

óra, ékszer, ezüst és drágakő raktára
Debreczen, Piac-utca 41. szám.

Eddig nem létezett olcsó árak!

Trnka Ferencz

Gép-, kazánkovács műhelye, ártézi kútfurási vállalata,
ítató vasvályu gyári raktára, Debreczen. **Telefon 576.**

Vállal gazdasági gépek javítását, malmok és ipartelepek berendezését.

Ártézi és mély kutak furását.

Gazdasági és községi **kútszivattyúk**
szerelését. — **Eszterga, Gyula és**

gőzmalmi hengerek köszörülését és rovátkolását.

Szegecselésnélküli viz-
tartányok készítését —

eltört géprészek

forrasztását

legújabb
módszerint

Ajánlja
gazdaközönségnek

ítató vasvályuit

Rötségtetéssel díjtalanul szolgálók

Prelovsky András

elsőrangú katonai és polgári szabó üzlete, bel- és külföldi szövetek, valamint hadifelszerelési cikkek nagy raktára. M. kir. államvasutak szállításja.

Debreczen, Róssuth-u. 3.

Elvállal a legújabb szabású és a legnagyobb igényeket is kielégítő katonai-, vasuti- és sport-egyenruhák, polgári öltönyök, valamint magyar disz- és viselőruhák; papi reverendák, palástok, fővegek stb. a legjutányosabb árak mellett elkészítését. Gyászöltönyöket, valamint vidéki megrendeléseket a :: legrövidebb idő alatt készít. ::

Fazekas Imre

villamos világítás és erőátviteli

:: vállalata ::

Piacz-utca 77. sz.

■ Telefon-szám 567. ■

Szép munkáért, :-:
versenyképességért
számos legnagyobb
:-: kitüntetés! :-:

menyasszonyi : ékszerek : ezüstneműek

legnagyobb
választékban

bámulatos olcsó árakon

Löfkovits Arthur és Társa

Magyarország legnagyobb
óras és ékszerész üzletében.

**Fennáll:
30 év óta!**

Simonffy-utca
55. szám.

Ruhafestő

Széchenyi-utca
6. szám.

Gőzmosó.

Wacha Róbert Debreczen.

Telefon 840. Telefon 840.

Vidéki megkeresések és megbízások
a főüzletbe:

Simonffy-u. 55. sz. intézendők.

Ágytoll-tisztító.

Varga-utca
35. szám.

**Vegy-
tisztító.**

Verbőczy-utca
14. szám.

Előfizetési árak egész évre:

Helyben . . . 5 korona
Vidéken . . . 6 korona

Egyes szám ára 10 fillér

VASÁRNAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal

Debreczen, Kossuth-
utca 8. szám alatt.

Telefon 505. szám.

Politikai-irodalmi-társadalmi-és-közgazdasági-hetilap

A VÁROSI POLITIKÁNK KRITIKÁJA

Debreczen, április 22.

Minden nagyváros helyes és egészséges városi politikájának köszönheti nagyságát. Debreczen hova-tova a nagyvárosok sorába lép. Nem kellene már évtizedek hozzá és a város lakossága megfogja haladni jóval a százazret: ha a számbeli fejlődésünk nem is lesz továbbra is ilyen rohamos. Azonban éppen az ellenkezőre van kilátás; annyira nem kell pesszimistáknak lennünk, hogy visszafejlődésre gondoljunk. Sokat remélhetnénk, ha rózsaszínű szemüvegen keresztül néznénk Debreczen jövőjét. Egyik szempont sem volna helyes. Emelkedjünk egy kissé feljebb a sablonos hétköznapiasságból, amely vagy ócsárlásra, vagy dicséretre nyitja ki szánkat: legyünk végre egy kissé már igazán tárgyilagosok, de nem a tárgyilagosság szokott értelmezésében. Kísérletünk meg minden jóakaratusból olyanoknak látni a viszonyokat, közállapotunkat, — mint amilyen valóságban. A kritika csarnokaiba mielőtt beakarunk lépni: meg kell oldani saruinkat. Legyen hát templom az a kritika, ahol áldozni akarunk a közérdekért.

Debreczen nagyvárosi fejlődése most van kialakulóféiben. A ma munkája elválasztó hid lesz, amelyen túl Debreczen múltja és amelyen innen Debreczen jövője van. Nagyon természetes és örök törvény az, hogy a nagy átalakulások ilyen munkája nem mehet simán. Olyan most Debreczen közéleté külsőleg és belsőleg, — mint valami háborgó tenger felszine. A vihar sok szenny és piszkot korbácsol fel, amely eddig a mélyben rejtőzött: ez csak természetes. Az is könnyen érthető, hogy mindig akadnak olyanok, akik szeretnek, vagy szeretnének a zavarosban halászni. Debreczen mostani forrongása, fejlődése, háborgása pedig bizony eléggé zavaros. De azért ki merné azt állítani; hogy a hullámok sohasem fognak lecsillapodni és vihar sohasem fog elfülni? Természetes dolog és a fejlődés következménye, hogy a zavaros vizek nemsokára tiszták lesznek. Tükörsima lesz ismét közéletünk felszine, a vizek-mélyiségébe pedig befogunk láthatni fenéig. Azért türelemmel kell várunk. A nagy forrongások, nagy átalakulások nem történhetnek meg simán és minden zaj nélkül. De a jövőnek aztán kárpótolni kell ám a jelen kellemetlenségéért . . .

Igy vagyunk mi nagyjában a sokat hangoztatott város-felfordulással, amely egészen feldulta városunk külső és belső képét. A mi véleményünk nagy általánosságban tehát az, hogy nem szabad túl erős színekben látni ezt a dolgot: attól pedig isten ments, hogy ez visszariasszon bennünket, a még következő többi és annyira szükséges nagy reform keresztülvitelétől. Városi politikáknak alapelve: a haladás. És ez ellen nem szólhat senki sem. Lefeljebb a haladás módzatai, mikéntsége ellen történhetnek kifogások. Nem hiszem, hogy akadna olyan komoly ember, aki követ vetne

a haladásunkra, fejlődésünkre, csak azért: — mert kellemetlenségekkel jár. Ezt csak akkor tehetnék, ha a mérleg egyik serpenyője — az átalakulással járó zavarokkal telt serpenyő — lenyomná a másikat, amelyben nagyvárosi létünk, fejlődésünk reménysége díszelleg. Ha tehát komolyan akarunk kritikát mondani a mi városi politikánkról, akkor nem szabad elfogultságból csak az egyik szempontot nézni és a másik előtt behunyni a szemünket. Az ilyen kritikának, avagy az ilyen védelemnek kimondhatatlanul káros következményei lehetnek: elsősorban már mindjárt azért, mert tévutra vezetik a közönséget. Mert akár csak a jövő rózsás voltát, akár csak a jelen kellemetlenségét nézzük: tévuton vagyunk. Csak mind a két tényező összevetéséből kaphatunk meggyőződésképen helyes eredőt. — Ilyen vezérelvekkell elbírálni a mi városi politikánk mostani forrongását.

Ami magát a kritika-mondás mélyét és lényegét illeti: az már benne van meggyőződésszerűleg ebben a vezérvben; amelyet szem előtt tartva, csakis a tárgyilagosság korlátai között mozoghatunk. Ugy áll a dolog, hogy az emberi természet alaptörvényei szerint minden emberi alkotmány létesülése harchoz, küzdelemhez van kötve. Ez a harc feltétlen és nagy szükségessége az alkotásnak; sőt erősen befolyásolja annak jóságát, maradandóságát. Ellenzékre tehát elkerülhetetlen szüksége van Debreczen politikájának is. — Megjegyezzük, hogy e tekintetben egy nagyon érdekes esettel állunk szemben. Debreczen város fejlődését hosszú évtizedek során mesterségesen akadályozták meg. A szunnyadó erők aztán úgy szabadultak fel egyszerre, mint rohanó vizár, amely zsillippel volt eddig elzárva. Csoda-e, ha ez a rohanás pusztításokat is okozott? A konzervativizmus megbosszulta magát. És a város fejlesztése most már ellenzéki szó nélkül történt. Ez pedig semmiesetre sem helyes és egészséges dolog: mindenki beláthatja. Így vagyunk mi jelenleg a városi politikánkkal. Csak természetes, hogy az ellenzék-nélküliség is megbosszulta magát. Nem tudjuk, hogy ezután lesz-e ellenzék: bizonyos, hogy a város hasznára válna; de az is bizonyos, hogy a haladás természetes folyamatát most már mi sem akadályozhatja meg.

És ez a mi reménységünk, ebben bizva-bizunk. Legyen olyan a városi politikánk, hogy elsősorban a fejlődést, a nagyvárosi haladásunk minden módját munkálja. És ez legyen a főszempont mindenféle város-politikai kritikánál. A fejlődés folyamatának módzatait pedig: még egyszer hangsúlyozzuk, — a végső eredmény szempontjából kell elbírálnunk. A célon túllőni csak éppen annyit ér, mintha el sem érné a golyó a célt. Az az egyedüli és helyes elv minden nagy reform kritizálásánál, ha nem vezetnek tendenciózus szempontok, ha mindég és csak tárgyilagosok akarunk maradni. De maradjunk is tárgyilagosok: ez a legjobb eszköze minden kritikának. Ezt szeretnénk felfedezni a mi sokszor kicsinyes város-politikánkban is, amelyről most valami kritika felét szeretnénk volna mondani.

Telefon:

5-40. „MERCUR“

==== összes rendszerű írógépek műszaki vállalat Debreczen, Telefon! Arany János-utca 2. szám. ==== (Specialis javító-műhely.) **5-40.**

Gablsberger rendszerű gyors és gépirászati szakiskola — „Adler“ teljesen látható írásu írógép kizárólagos képviselő Hajdu, Szabolcs, Szatmár és Szilágy-vármegyékre. — Copying Office gépiró másoló és sokszorosítási iroda. — Magyar gyártmányu írógép-szalagok. Főraktár hat vármegyére.

Utazás

Versek Szávay Gyulától
Uri délen

Húsos levelű, zöld növények
Vannak délen,
Hová a pénzes, úri rendek
Mennek télen.
Hiánya van itt kellemetlen
Jégnek, hónak,
Tavaszi rózsát nyit a parkban
Minden hónap.

Nincs híre-hamva holmi kalmár
Munkaláznak,
Az urak pénzért vett unalmon
Tomboláznak.
Naponta kétszer rájönnek, hogy
Szép a tenger
S hogy a baját csak maga tudja
Minden ember.

A hölgyek, mit tehetnek mást, egész nap
Öltözködnek,
Néha a változás okdért
Mégfürödnek.
Közben megkérdeik ismerősük:
Lesz-e bőra?
És este tizkor mennek búsan
Nyúgovóra.

Egyszer a nagy pákót feladják
S vissza térnek,
Útban megállapítják sorját
A beszédnek.
Hazudnak oly hűn, hogy szemök rá
Könnybe lábad
S ki hallja, így szól: tedd bolonddá
Nagyapádat!

Uj diák internátus Debreczenben

Irta dr. Kardos Albert

Néhány hét óta fontos művelődési ügy foglalkoztatja a város vezetőit, néhány nap óta a sajtó munkásait is. Egy nagy szabású tanuló internátusról van szó, amelynek eszméjét a Délmagyarországi közművelődési egyesület hozta Debreczenbe és tartja itt napirenden. A D. M. K. E. már több bentlakó intézményt létesített és vezet teljesen kielégítő erkölcsi és anyagi eredménnyel, éppen azért, bár Debreczent nem sorozhatjuk a D. M. K. E. területéhez, mégis hivatottnak kell tekintenünk a D. M. K. E.-t a debreczeni mozgalom megindítására.

Hasonlóképp gondolkodik a város és a helyi sajtó, mert a tanács komoly tárgyalás alá vette a tervet, a sajtó pedig, főképp a Debreczeni Ujság a legkedvezőbb hangulattal fogadta. A megindított mozgalmat mi is komolynak, a tervet nagyjelentőségűnek tartjuk, de éppen ez szükségessé teszi, hogy a kérdést egy kissé behatóbban taglaljuk.

Ha Szegeden végig sétál az ember a legfőbb utcákon és legszebb tereken, egy-egy hatalmas épület vonja magára figyelmünket ilyen felirásokkal: A D. M. K. E. internátusa; Gyertyámos község fiu-nevelő intézete; Délvidéki kisgazdák konviktusa; M. kir. Államvasutak fiu- és leány-nevelő intézete; stb. Debreczenben ilyen különálló, nagyszabású intézményekkel nem találkozunk, de tévedés volna azt hinni, hogy Debreczenben nincs internátus. Itt van elsősorban a ref. kollégiumban a bentlakás, a cétusok ősi intézménye, mely körülbelül 200 tanulónak ad hajlékot és amelynek mintegy kiegészítője az Andaházy—Szilágyi intézet; itt van a kath. Theréziánium, amelyben, habár most építették újjá, alig kaphatnak többen lakást, mint 50—60-an; itt van a tanító árvaház, amelynek állandó létszáma 160, felerészben fiu, felerészben leány; itt van a ref. felsőbb leányiskola és tanítónő-képző intézet internátusa, itt van a zsidó diákotthon, itt vannak az Ábeles- és Székely-féle kisebb szabású magáninternátusok.

Ezek láttára joggal feltehetjük a kérdést, vajjon szükséges-e még egy új, egy széles keretű bentlakó intézmény, vajjon érdemes-e a városnak erre a célra nagyobb áldozatot hozni?

Meggyőződésem szerint, amelyet rögtön számadatokkal is fogok igazolni, az új internátus szükséges, a reáfordítandó áldozatot érdemes és hasznos befektetés. A főntebb elsorolt bentlakó intézetek, vagy felekezeti jellegűek, a kollégium református, a Theréziánium katolikus, a diák-otthon zsidó, vagy sajátos, részleges természetűek, a tanítói árvaházban csak szegény tanítóárvák kapnak helyet, az Andaházy—Szilágyi intézet csak az alapító nemesi rokonait látja el.

Az általános szükségleteknek felekezetre vagy származásra való tekintet nélkül egyik sem felel meg.

De ha a meglevő internátusokat ilyen felekezeti és osztály-korlátok nem vennék is körül, akkor is Debreczenben van még bőven tere egy nagyobb méretű, egy 200—300 tanulóra berendezett internátusnak. Egy kis számítás erről könnyen meggyőzhet bárkit.

Számításunkból hagyjuk ki a főiskolai és gazdasági akadémiai hallgatókat, a tanítóképző intézeti és a bármilyen iskolanembe járó leány növendékeket, szoritkozzunk csupán a középiskolaiaknak tekinthető fiutanolókra.

A ref. gimnázium átlagos népessége 650, a kath. gimnáziumé 500, az állami reáliskoláé 250, a felső keresk. iskoláé 200, a társulati és magán polgári iskoláé 500 tanuló. E 2100 tanulóknak több mint egyharmada vidéki fiu, és tegyük fel, hogy e majdnem 700 tanuló közül 250-et betudnak fogadni a ma fennálló és folytonos helyszükével küzdő bentlakó intézmények és ha megengedjük, hogy 150 gyermek szivesebben megy családi ellátásba, még akkor is 2—300 tanuló jut az új internátus benépesítésére. Ha pedig az új internátus kellőképpen épül, modern berendezést nyer és neveléshez értő ember vezetése alá jut, akkor ez az intézmény messze vidékre kifogja terjeszteni természetes vonzó erejét és bizonyosan évről-évre az utolsó emberig meg fog telni a megállapított legnagyobb létszámmal.

E számítás helyességét még az sem zavarja, hogy — tudtommal — a kollégium most készül megvalósítani régóta táplált tervét, a mai cétusok megszüntetésével egészen új internátust létesít több száz tanulóra. Számításomat nem zavarja, mert a kollégiumi internátus jó lesz, ha helyet tud adni a tanítójelölteknek, akiknek száma 150 körül szokott lenni, a teológusoknak, jogászoknak és bölcsészethallgatóknak, akiknek száma szintén fel fog 100-ra rugni, végül a sokféle alapítvány rendelkezése szerint ingyen lakással ellátandó szegény gimnázistáknak, akik aligha lesznek 100-nál kevesebben. De még ha a kollégium a maga összes vidéki növendékeit, főiskolai hallgatókat, preparandistákat, gimnázistákat mind beköltöztetné a saját internátusába, akkor is

Séllyei József

Telefon 8—58 Debreczen Telefon 8—58
Műhely és felvételi üzlet: Péterfia-utca 42—44. sz. alatt.

Katonai és polgári szabó

Készít mérték utáni megrendeléseket a legjobb bel- és külföldi szövetekből, legújabb divat szerint —
a legjutányosabb árak mellett.

a katolikus gimnázium, a reáliskola és polgári iskolák ugyancsak elegendő bentlakót szolgáltatnának annak az internátusnak, melynek az eszméjét a D. M. K. E. hozta közénk és amelynek a mielőbbi megvalósítását Debreczen művelődési és iskolai fejlődésének érdekében igaz szívből kívánom.

Szávay Gyula legújabb verses köteté

(A két leánder és más újabb versek
Debreczen, 1911. — Debreczen szab. kir.
város könyvnyomda vállalatának kiadása)

Szávay Gyula neve fogalom a magyar költészetben. Tiszta, zamatatos magyarság; a nemzeti tradíciók hű megőrzése; a magyar faj legszebb, legnemesebb és legegényibb tulajdonságainak a költészet legszebb formáiba való öntése fűződik elválaszthatatlanul ehhez a fogalomhoz: a Szávay Gyula nevéhez. Szávay Gyula írói működése szinte töményszerű a magyar irodalomban. Legnagyobb íróinknak örök, magyar átkuk volt, hogy amikor már sok fáradtsággal, kimondhatatlan erővel felkapaszkodtak a parnasszusra: hirtelen megszédültek. A mi nagy íróinknak csak legritkábban van emelkedő pályájuk. Egyszerre tűnnek fel és aztán hirtelen lehanyaglanak. Nem akarok hercegerenci példákra hivatkozni, avagy írói pályafutásra például a Bizanc-tól a — Déryné ifjasszonyig, vagy a Kivándorlóig: én csupán szomorúan konstátálom a mi íróinknak többnyire szerencsétlen és kettőtört pályafutását. Mondom: elhagyom a sok felesleges példát, a rég multra nem akarok hivatkozni: a jelen pedig még sokkal előbb, semhogy elfogulatlanul nyulhatnék e témához. Én most csak örülni akarok, amikor leszögezem, hogy a Szávay Gyula írói és költői pályafutása páratlan kivétel a nagy magyar írók megszokott szerencsétlen pályafutásától.

Ime Szávay Gyula! Milyen nagy mult áll a háta megett. Homlokát elősmeréssel övezi a legszebb, legfrissebb leveleiből fonott borostyán! És ő ismét és ismét elvárhatja tőlünk, hogy újabb és szebb koszorukat fonjunk homlokára. A Szávay Gyula írói és költői pályája a legszebb pályafutás. Mint a felkelő, büszke nap; úgy emelkedett lassan, méltóságteljesen a zenith felé. Vajjon elérte-e már? Nem tudjuk, még csak nem is sejtjük: de költészetét mindig szebbnek, mindig vonzóbbnak találjuk, színeit mindig elevenebbnek, hangját csengőbbnek, szívet megdobogtatóbbnak: — valahányszor csak újra előveszi Szávay a lantját.

Igen előveszi a lantját! Mert ő még a régi, lantos igricek közül való. Itt maradt köztünk a mi kicsinyes korunkban és sokszor fájó szívvel, de kénytelen hozzánk alkalmazkodni: — mert mi, akik az álmodernség jelében olyan szépen haladunk előre, sokszor nagyon furcsákat követelnénk íróinktól. Nagy érdeme Szávay Gyulának, hogy ő úgy tud alkalmazkodni izlésünkhöz, hogy észrevétlenül is nemesebb régiókba vezet. Észre sem vesszük és már is ott vagyunk, ahol a költészet örökéletet adó forrása buzog. És ez a Szávay Gyula legnagyobb és legszebb érdeme. Az ő költészetének a meleg napjához menekülünk, akik annyira érezzük a jelen költészetének hidegségét. A két leánder és más újabb versek című kötetében is benne csillog Szávay Gyula lelkének minden, melege, költői dikciójának minden ékessége. Pompás és finom ecsetvonásokkal fest miniatűr képeket, hogy aztán durva, nagy vonásokkal megdöbentő dolgokat dobhasson a vászonra. Ha verseit olvassuk, önkéntelenül is eszünkbe jut az a kérdés: ha Szávay Gyula nem tartja magát modernnek: mi hát akkor a modernség? Magyarázatra nincs szükség. A modernség, mint divat: tartalom nélküli semmisség, — az örök és igaz művészet pedig örökre modern. Ebben az értelemben modern, nagyon modern Szávay: a másik értelmében pedig igazán nem ragaszthatjuk neve elé a „modern“ jelzőt. Szávay Gyulát legújabb verses köteté ismét mint öntudatos, haladó művészt mutatja be: így kellene felkiáltanom, szívem szerint felkiáltanom. De ez nagyon banális dolog volna; mert Szávay Gyuláról sértés volna a multja iránti azt mondani, hogy: halad, — és sértés volna jövő költészetére, előre megállapítani, hogy — már elérte a zenithet. Sem egyiket, sem másikat

nem teszem, hiszen teljesen felesleges az ilyen céltalan és „kritikai“ megállapítás. Az igazi művészet olyan önmagába visszatérő görbe, a melyet nem lehet csigavonal módjára egyre tágitani. Ami szép, ami nagyon szép: az csak önmagának a mértéke. Így vagyunk a Szávay Gyula munkásságával is: minden munkája szép. És azt hiszem ez elég.

A Szávay Gyula legújabb verses köteté pompás színekben ragyogtatja az ő örökifjúságát: ezt kell róla megismételnem. Olyannak tűnik fel előttem ez a könyv a mai irodalmi munkák sivatagjában, mint valami oázis, amihez szomjuhozva menekülünk mi, a fáradt utasok, vagy jobban mondva olvasók. A munkát Debreczen szab. kir város könyvnyomda vállalata igen izléseesen adta ki. Ára 2 korona 50 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben. (V. Gy.)

Mi lesz az epilógusa a debreczeni zenetanárok harcának?

A debreczeni rendőrbíróság nagy és érdekes ügyben fog határozatot hozni; elvi határozatot a zenetanári cím viselésének a jogáról. Érdekes ugyanis, hogy Magyarországon a „zenetanári“ cím használata az ugynevezett állami oklevél megszerzéséhez volna kötve: legalább formailag, de azért hosszában-szélteben használják sokszor hivatlanok is a zenetanári címet. Bármennyire is tiszteletbe tartjuk a Komlóssy Pál kihágási bíró egyéniségét, azért arra természetesen nem találhatjuk illetékesnek, hogy ilyen nagyfontosságú zenepedagógiai ügyben ítéletet mondhasson, különösen pedig a zenetanári cím jogos, avagy jogtalan használatára nézve. Azonban még sem szabad az első fórum ítéletét sem leki-csinyelnünk, habár bizonyos, hogy bármilyen ítélet esetén is felebbezés alá fog kerülni ez a kényes ügy.

Érdekes dolog tehát, hogy vajjon milyen epilógust remélhetünk a debreczeni zenetanárok harcához méltó befejezésül, amely nem lehetetlen, hogy országos jelentőségű ügyé fogja kinőni magát. Porszem szokta megindítani a lavínákat. Így indította meg egy izléstelen hirdetésnek, helytelenül alkalmazott reklámnak az ostromozása a zenetanárok harcát, amelynek még szenzációs eredményei lehetnek. Szeretnénk félreértések kikerülése miatt megvilágosítani a helyzetet, ami annál inkább is kötelességünk, mert hiszen a „Vasárnap“ kritikája volt a magva az egész harcnak. Lásunk tehát tisztán ebben a dologban.

Mindenféle pályán jogos a küzdelem az oda nem való, a paraziták ellen. Természetes, hogy olyan szabadpálya, mint a zene-tanítás, rendkívül sok kétes egzisztenciét termel. Ezért kellett rendeletet kiadni a zenetanári cím használatára nézve. Hogy helyes-e ez a rendelet, vagy nem, amely a zenetanári cím használatát az állami képesítéshez köti, nem vitatjuk; bizonyos, hogy ezen kívül még csak Magyarországon is van és lehet nagyon sok kiváló zeneintézet, amely nagy zenei tudást és képesítést nyújthat: — azonban a hivatalos rendelet, — csak rendelet. Általában véve tehát jogos a képesített zenetanárok mozgalma azok ellen, akik bitorolják a zenetanári címet. Csakhogy tisztáznunk kell a helyzetet! Mert tévedés volna azt hinni, hogy nincsenek jelenleg zenetanárok Magyarországon azokon kívül, akik megszerezték az állami képesítést. Igenis vannak! Itt van mindjárt a mi Zenedénk országosan elismert és becsült tanári kara. A mi Zenedénk tanárai megszerezték a legmagasabb zenei képesítést, amit az ő idejökbe megszerezhettek. Azt csak nem kívánhatjuk tehát tőlük, hogy most tegyenek szert állami képesítésre; amikor egyiknek-másiknak európai hírű a működése és az állami képesítés saját szerzeményeik sikeres lejátszásához van kötve. Ugye, hogy ez nevétséges dolog volna? A debreczeni Zenede nagykézült-ségű tanári karán kívül bizonyára van még sok zenetanár Magyarországon, akiknek hasonló a helyzetük.

Molnár Testvérek varrógép, kerékpár, gramofon és **Debreczen.**
lemezek legnagyobb raktárában

Egyháztér 3., a nagytemplom mellett.

Író angyal védjegyű Eufon tölcsernélküli. Pathé tűnélküli beszélőgépek és lemezek kizárólagos képviselője.
Telefon 727. Kedvező üzletési feltételek! Szolid kiszolgálás! Külön technikai osztály és javító műhely! Telefon 727.

Villanycsengő berendezését, évi jókarban tartását elvállaljuk.

Nem szabad tehát tévedésbe esnünk. A zenetanári pálya parazitái helyett nem szabad kiválóságait üldöznünk az állami képesítés hiánya miatt. Mert például a debreczeni Zenede tanárainál az állami képesítés csak formai dolog. Természetes, hogy mindenféle képesítéstől független mindenféle zenetanárnak az egyéni kiválósága; azért ezt a kérdést nem is szabad belekevernünk a diploma ügybe. Ha zenei tudásról, művészetről van szó, akkor a debreczeni Zenede tanárai büszkén hivatkozhatnak országos hírnevükre.

Mindenképen érdekes lesz tehát az az ítélet, amit a debreczeni rendőrség ítélete után illetékes fórumon hozni fognak a zenetanári cím használatára. A mi Zenedénknek a tanáraitra ugyan ez a legkevésbé fontos, de fontos lesz a hivatástalanokra, akik sok tisztességes zenésztől vették el az érvényesülést. Az érdekes kihágási ítélet különben május első napjaiban fog napvilágra kerülni: de az egész ügy, esetleg előre beláthatlan fontosságot nyerve elhúzódhatik még sokáig.

Az egész harcnak különben érdekes tanulságai lehetnek a debreczeni zenetanároknak nézve: két kiváló intézet harcává, sőt személyi kérdéssé lett egy tisztán elvi dolog. Hangsúlyozzuk még egyszer, hogy tisztán elvi kérdés. Hiszen ugy a Zenede, mint a Zenekonzervatórium tanárainak zenei tudását, közismert kiválóságát senki sem vonhatja kétségbe. És a harc nem is fajulhat odáig: hogy akár egyik, akár másik zeneintézet lepocskondiázza a másikat. Debreczen zenekulturájának szüksége van mind a két iskolára és mind a két iskola bátor harcosaira. Két kiváló ellenfél — nem szabadna így nevezni őket — huza-vonájából mindig a harmadik, a méltatlan huzza a hasznot. Becsüljük meg derék zenetanáraink egymást, nehogy a zugiskoláknak és álzenei oktatásnak nyissanak tág teret. Az igazi zenekulturát csakis békében hirdethetik és terjeszthetik Debreczenben az erre hivatásosak: a két kiváló zeneiskola tanárai. Ne egymás ellen tehát, hanem egymás mellett a városunk zeneügye igazi érdekében!

A szezon

Az aszfaltbetyár

*Megint itt a tavasz, mosolyg a napsugár,
Rajzik a korzón a sok aszfaltbetyár.*

*Ösmerjük már mindnyájan őket,
Akik ugy rajongják a kis bájos nőket.*

*Mind-mind rutinirt, gyakorlott mesterek,
Kritikát mondani róluk nem is merek.*

*Oly szép tekintetet vetnek a hölgyek felé,
Hogy a méla korzó fülíg pirul belé.*

*Aztán vesd el magad, uccu a nyomába.
Van-e oly ingerlő, mint egy nőcske lába?*

*Itt a tavasz. Népes a mafla sarok
És ökölbe szorul sok tehetetlen marok.*

*Vasalt cylinder és alatta üres a fej,
A mafla sarkon kívül, nincsen számukra hely . . .*

*Itt a tavasz, a kósza szellő csak lopva jár:
De annál bátrabban a szép aszfaltbetyár.*

(— Volt —)

A szalag királynál

szallag, csipke, kesztyű, ridikül, arcfátyol, harisnya és párisi ujdonságokból állandó nagy raktár

Vida Miklós

nődivatáruházában, Városháza épület.

Hercegisasszony

(Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerette Lehár Ferenc, szövegét írta Leon Viktor. Először adták a debreczeni színházban 1911. április hó 16-án)

Husvét vasárnapján mutatta be a debreczeni színház a „Hercegisasszony“-t, a már mindenütt lejátszott, sőt agyonjátszott Lehár-operettet. Figyelmébe ajánljuk az igazgatóságnak, hogy a Lehár operette ujdonságokat nem lehet ilyen elvvel színre hozni, hogy: ezeket előbb, vagy utóbb, — de adni kell, — a Lehár operetteket vagy mint ujdonságokat kell adni, — vagy pedig sehogy. A „Hercegisasszony“ előadásának példája illusztrálja legjobban ezt a helyes álláspontot. A Lehár-operettek ugyanis: amilyen gyorsan támadnak, ép olyan gyorsan tűnnek is el — sajnos, végleg — a színpadról. Nagy sikert aratnak, lázba hoznak mindenkit, hercegisasszony éneklés és csizmadia legény fütyölés mellódíáikat: és a végök az, hogy elfelejtik, örökre elfelejtik ezeket a híres operetteket. Mi ennek a magyarázata?

A Lehár-zene. A Lehár-zene elemzése adhat felvilágosítást erre a kérdésre. A Lehár-zene egész mivolta a zenei régiók legkönnyebbikében mozog. Csak egyszer kell meghallanunk ezeket a mellódíákat és egyszerre — fülünkbe mászik. Ez az a híres, *fülbemászó-zene* a Lehár nagyságának az alapja. Pedig ez a fülbemászó zene nem egyéb, mint a már előttünk ösmeretes dallam-motivumoknak bámulatos technikai készséggel való újjárendezése. Könnyen megtanuljuk, de hamar be is telünk evvel a zenével.

Azt hisszük, hogy evvel megmagyaráztuk a „Hercegisasszony“ debreczeni szereplését is. Zongorán, cigányhegedűn már régen agyoncsépték előttünk: amikor a színház mint „ujdonságot“ akarta beadni. Természetes, hogy az egész dolog végtelenül untatott és a sokszor és unós-unatlan hallott akkordok szinte bosszantottak. És annál jobban bosszantottak, minél nagyobb volt a zenekar jobb sorsra méltó igyekezete.

A darab liberettója Leon Viktor többi meséjét sem felül nem mulja, sem alább nem marad azoknál. Színpadi készsége mindössze annyiból áll most is, mint régen, hogy bámulatosan tud alkalmazkodni a kompanista Lehárhoz: és ez azt hisszük — elég. Többet ennél banálítás volna Leontól követelnünk; mint például: beállítás, compositió, ötlet, szellemesség . . . Ezek nélkül is kielegíti operette-igényeinket (ami már napról-napra kevesebb) Leon Viktor librettója. Érdekes, ha nem is éppen élvezetes mesét dolgoz fel most is a „Hercegisasszony“-ban. A színház naiv publikuma — az a rész, amely mindenért lelkesül — természetesen lelkesült a „Hercegisasszony“-ért is. Nevetett az „ötletes“ mesén, pompásnak találta a „kötünő“ ötleteket — szóval nagyszerűen mulatott.

Színészeink ugyancsak derék munkát végeztek a „Hercegisasszony“ bemutatásával. Összehasonlíthatatlanul nagyobb lett volna ennek a munkának az eredménye ezelőtt egy pár hónappal is. Azért megegyszer hangsúlyozzuk, hogy egy kicsit több körültekintést az ujdonságok vásárlásánál. Ha már annyit áldoz Zilahy vendégszereplésekre és sok más kevésbé észrevehető dolgokra, az ilyen feltűnő és a színház reputációját érdeklő bemutatókat elsősorban méltassa figyelmre. Zilahyné és Horváth ismét excelláltak vezető szerepeikben. Ő értők igazán érdemes volt a darabot megnézni. Jakabfy Jolán minden igyekezete sem aratott sikert: gyöngé hangja és még gyöngébb játéka absolute nem érvényesülhetett. A zenekar pompás és precíz játékát a legnagyobb elismeréssel honoráljuk.

Kritikus

Örömmel látjuk gyarapodni nap-nap után előfizetőink hatalmas táborát; felkérjük tehát lapunk támogatóit, hogy a hátralékos előfizetési díjakat minél rövidebb idő alatt fizessék be, hogy a lap szétküldetése akadályt ne szenvedjen.

STRUCCOK A BUGACI PUSZTÁN

Akik ösmerik a magyar betyár romantikát, azok tudják, hogy mit jelent a hortobágyi és a bugaci puszták: az egyik Debreczen, a másik Kecskemét közelében. Mert híres város volt ám az alföldön mind Debreczen, mind Kecskemét. A betyár romantika szép szöttek kendőjébe van takargatva ez az elmúlt kor, a hortobágyi és bugaci puszták fénykora. Ha a szegénylegény a hortobágyi révnél tett szert egy pejszikóra, az már másnap biztosan Bugacon legelt, amíg bekerült a kecskeméti vására. És a Bugacon elkötött jószágnak sem volt jobb a sorsa, — megmondhatója az öreg Hortobágy és a hortobágyi vásár. Így élt a két híres puszták békességben, szegénylegényeik lovának a lába versenyzett a kőszá széllal. Egyszóval szép idők voltak ezek . . .

Sajnos, most már végképen elmúltak. A jó, öreg Hortobágy hasznosodni fog. Az emberi tudás aranykalászos buzatengert fog nevelni végtelen síkságán. Mert a modern ember nem sokat ad a szép multra, régi dicsőségre. Elsősorban kenyeret akar szerezni — mindenből és mindenütt. De lám, a bugaczi puszták ebben már megelőzött bennünket. Lefőzte modernségben öregebb testvérét, a Hortobágyot. Sirjatok ti régi betyárok, akarom mondani, forduljatok meg a sirotokban. Csoda történik a bugaci pusztán. Nem pejszikó fogják már végigszáguldozni kevélyen, hanem amolyan hatalmas, csőrös, félig meztelen nagy szörnymadarak. Struccok kerülnek a Bugacra! Egyszóval Bugacot, Kecskemét gyönyörűségét, díszét hasznosítják: struccokat fognak tenyészteni rajta; ami, ha meggondoljuk, a világért sem boldogság és a hasznosításnak nem a legrosszabb módja. Bugacról ugyanis megállapították, hogy kiválóan alkalmas strucctenyésztésre: a talaja tökéletesen megegyezik az afrikai strucc-mezőkkel. Ennek a megállapítása után a kecskeméti érintkezésbe léptek Hagenbeckkel, a hamburgi strucctelep tulajdonosával: aki tíz darab tenyész-struccot fog leküldeni a Bugacra. Egyszóval struccok fognak futkározni már nemsokára a bugaci híres pusztán . . .

Struccok a bugaci pusztán? És miért ne . . . Lassankint, mint minden új és szokatlan dolgot: ezt is megfogjuk szokni, akármilyen különösnek is tartjuk a bugaci pusztának struccokkal való beállítását tableau képen: mi, akik még legalább hírből ismerjük a bugaci betyárromantikát. Legfeljebb, ha egy cifraszűrös, rámás csizmás, pörge kalapu és sodrott bajszu szegénylegény találna feltámadni a sírjából: az csodálkoznék nagyot és bizonyára elkáromkodná magát, hogy az ő kedves pusztáját elrutították ilyen csúf madarakkal. No de effelől egész nyugodtak lehetünk: nem támadnak fel többé sem a bugaci, sem a hortobágyi szegénylegények. A betyárromantika tulipiros keszkenője már csak halotti kendője ennek a letört, régi világnak . . .

Sok hűhó semmiért

Mennyit ér az új debreczeni villamos?

Nagyvárosi létünk felé haladásunk első és legnagyobb lépésének igen szívesen emlegettük legelső sorban a villamos megindulását. Hiszen igaz, hogy szép is egy ilyen elmaradt városban a villamos, ahol a poros utcák és szerte-szét ödögő házak éles ellentétben vannak ezekkel a fürge, sárga kocsikkal. Milyen szépen csengtek-bongtak ezek a kocsik megindulásuk napján . . . Elaltatott bennünket, kellemes csalódásokba vezetett és valami titokzatos bizsergéssel hatott reánk ez a csengés-bongás, a kocsik sajátos bugása és berregése.

Ez a kellemes álom azonban lassanként egészen szerte-szét foszlik és mi a póre mesztelenségében látjuk a valóságot. Ez a valóság pedig nagyon szomorú úgy mireánk, mint a villamosra és nagyvárosi létünkre nézve. Sokat bántottuk a régi kisvasuti gőzmozdonyt. A fátum most megbüntetett. De visszasírhatjuk ám aztán a sokat lecse-

pült kisvasutat! Ez nagyon szomorú valóság, — de valóság. Eddig legalább a nagyerdőre nem kellett gyalog kimennünk, Debreczennek erre az egyedüli kirándulóhelyére. Most azonban egészen másképp van. Vagy gyalog megyünk, vagy fiakeren, — de villamosan: — azt tessék csak megpróbálni!

Szomorú, nagyon szomorú, hogy így járunk mi debreczeniek minden ujitással. Mi huzzuk mindenütt a rövidebbet. A mi zsirunkon akar élösködni mindenféle vállalat. De amikor a mi eminens érdekeinkről van szó, akkor azt ordítják felénk, — hogy: hátrébb az agarakkal! Így jártunk az új villamossal is. Ha valamiről, hát a debreczeni villamos megindulásáról elmondhatjuk, hogy: sok hűhó-semmiért. Mert semmit, vagy alig számbevehető csekélységet segített rajtunk az új villamos és ezt a csekélységet is borzasztó módon lerombolják hátrányai. Marad tehát az egészről, — a puszták dicsősége, hogy villamosunk van. Ime példákkal szolgálunk! Nem is kellene egyébre hivatkoznunk, csak a villamos kocsik számára és már teljesen lelepleztük az új villamos egész működését, hasznavehetőségét. Egészben 15. mond tizenöt kocsit használ a forgalom lebonyolítására a debreczeni villamos! Azt hiszem, ezek után általában már fogalmat alkothattunk magunknak a debreczeni villamosról. De nézzük csak a részleteket! A Hatvan-utcán épp olyan sűrűn közlekedik az új villamos, mint a régi — lovasut. Az átszállásnál pedig a végtelenségig kell várni: hiszen közvetlen kocsik ezen a vonalon nincsenek. A Csapó-utcai vonalon már volna közvetlen összeköttetés és amint a következmények mutatják, fényesen be is vált — üzleti szempontból; de a kitérő szerencsétlen helyzete folytán az utazó közönség már sokszor megunt a várást, leszállott és a Csapó-utcai kitérőtől gyalog ment haza. Hát a Kossuth-utca! Itt talán jobb a viszonyok? Tévednék, ha ezt gondolnánk. A Kossuth-utcai villamos sem jobb lovasut elődjénél. A közvetlen összeköttetés természetesen itt sem divik.

És a fővonal! A fővonal, amiért tulajdonképpen létesült az egész villamos. A sokat hangoztatott „nagy körforgalom“ a „Pályaudvar—Nagyerdő“ felirással büszkélkedő kocsikkal? Igen, ez a sokat hangoztatott „nagy körforgalom“ érleli meg bennünk azt az óhajt, hogy: bár csak a régi gőzmozdonyokkal járhatnánk ki a Nagyerdőre. Mert valóságos botrány ez a „nagy körforgalom“. Megrohanják a kocsikat és boldog, aki helyet kap: pedig nem tudja még, hogy hová került. A kocsik túlzufaltságáról ugyanis lehetetlenség fogalmat alkotni. Ezt tapasztalni, látni kell uraim! És ennek dacára milyen elenyésző kevesen juthatnak ki a Nagyerdőre azok közül, akik villamoson szeretnének az erdőre rándolni. A híres nagyerdei körforgalmat ugyanis egy bonyolítja le a társaság, hogy 10—15 pernyi időközönként megerezt egy-egy villamost a nagyerdőre. A kocsiforgalom tehát épp olyan sűrű, mint a gőzmozdonyok korában. Csakhogy vannak ám némi különbségek is! A régi kisvasut 5—6 kocsiból is állhatott szükség esetén; ellenben az új villamos szigorúan ragaszkodik a páratlansághoz. Mindezeknek pedig az a természetszerű következménye, hogy a régi kisvasut éppen 3—4-szer annyi közönséget szállíthatott a Nagyerdőre és vissza, mint a jelenlegi villamos a sokat hangoztatott híres „nagy körforgalmával“.

Debreczennek a Nagyerdő egyedüli kiránduló helye. Az egész városban sehol egy park, egy sétány. Mi tehát egészen a Nagyerdőre vagyunk utalva. A gyermekeinket sem küldhetjük máshová, ha azt akarjuk, hogy egy kis friss levegőt szívjanak. De hogy küldjük a mai villamos közlekedés rendszere mellett? Amikor valósággal életveszélyes a tolongás a villamos kocsik körül, amint megrohanják a kocsikat. És ha még fel is juthatnának a kocsira, hogy tehetnének ki gyermekeinket egy ilyen túlzufolt kocsik kellemetlenségeinek, mondhatnám életveszélyeinek. Budapesten a kocsikban egyáltalában nem szabad állni. Mi nagyon örülnénk, ha a Debreczenben megengedett 9 állóhelyen 18-an állanának. A rendőrségnek természetesen illyesmire nincsen gondja. A rendőrség abba, amibe belé kellene, hogy avatkozzék — nem avatkozik bele. Így történhetik meg azután, hogy elesünk a Nagyerdőtől, ettől az egyedüli oázisunktól a mi poros sivatagunkban.

Minékünk debreczenieknek pedig elsőrangú érdekünk, hogy ki-juthassunk egyetlen kiránduló helyünkre. Ha az új villamos még ezt sem tudja megtenni . . . Mire való akkor ez az egész nagy cécó? Mire- való akkor az egész villamos? Az új villamos megindulása bizony- bizony akkor csak: sok hűhó — semmiért!

Koncz József

csipke és szövet függő-
nyók kifogástalanul
tisztítatnak.

Fióközlelek: Batthyányi-utca 2. és Vár-utca 3. szám. (Zenede udvar.)

Főüzlet és gyár:
Arany János-utca 10. sz.
Alapított 1903. Telefon 701.

Papagályok a Nagyerdőn

(Nagy sportjáték 2 féldőben, elő és utójátékkal)

Szin: a debreczeni nagyerdő árnyas vidéke, amely feltűnően hasonlít valami sporttelephez. Elöl tribün, két oldalt lócák hosszú sorban és oldalt valami kuripintyó, amit sportháznak kereszteltek el. Személyek: két csoport papagály: hontak és idegenek, — az idegenek természetesebben előkelőbb és díszkrét tollazatúak. Szereplők még: Csőrös — bíró; Hájas, Vékonypénzü, Hosszuláb, Görbeláb, Nyakigláb — rugdalózkodók; Futkározó — elnök; — előkelőség, gyülelész nép és még többen. Kórus: a sportkedvelő ifjuság éretlen bandája.

ELŐJÁTÉK

Lassan kezdenek gyülekezni. Mikor még egyáltalában nincs közönség, már rugnak valami ménkü nagy labdafélét. Ez csak az előjáték. Ezt a helybeli sportkedvelő fiókpapagályok rendezik. És még nem komoly dolog. Ennek megfelelően játszódk le az előjáték. Feltűnő, hogy a lapda nagyobb, mint a gyerekek. Közben gyűl a közönség. Megérkezek én, te, ő, — megérkezünk mi, ti, ők . . . Hölgyek is vannak. Szóval sokan vagyunk. A zsűri helyei is csakhamar megtelnek, jobbára zsűri tagokkal és még jobbára nem tagokkal. Végre megérkeznek az idegen, előkelő, díszkrét papagályok. Kiállanak a porondra és ezzel megkezdődik a komédia, akarom mondani a harc; illetőleg a

SPORTJÁTÉK

(A lapda a közepén, a sport papagályok körbe állják)

Csőrös (sipol, még egyszer sipol)

Futkározó: (idegesen) Nagyszerű, pompás! Hogy harcolnak a mieink.

Papagályok: (Egymásnak mennek és iszonyatos módon kezdenek rugdalózkodni. Rugnak mindent: a labdát, a levegőt és egymást. Közben a Csőrös füttyöl, Futkározó magyaráz)

Hájas: (büszkén) Csak fel, bátran fiuk! Előre! Ne féljete, amíg engem látok. Mehetek, itthon van az öreg. (A nagy beszéd hevében saját maga rugja be Vékonypénzü kapusnak a labdát)

(Általános megdöbbenés)

Sportkedvelő ifjuság kórusa: Pfuuj! Pfuuj!

(Ez azonban már nem segít a dolgon. A goal megvan. Következik a többi. Ismét felállanak. És ismét rugnak. Rugnak rettentően és iszonyuan: labdát, levegőt és embert. Aminek szomorú következményei lesznek amint mindjárt meglátjuk)

Egy idegen papagály: (felordít) Jaj! Végem van! Segítség, segítség! (Ugy felrugtak, hogy hetvenhetet hempergődözött. Jönnek a mentők és beszállítják)

Hosszuláb: (szintén felordít) Végem van! (megsántul a fél-lábára)

Nyakigláb: (hasbarugják, kinjában harapja a földet) Oh bár csak soha sem keveredtem volna ilyen harcba . . .

(Mindezek után a sportjáték második félideje következik, amely hasonló kellemességekkel tarkítva folyik le.)

Hájas: (orra buktat egy idegen papagályt)

Kórus: Pfuuj! Pfuuj! (Lassankint elfelejtik, hogy csak akkor kell ordítani, ha az idegenek brutáliskodnak)

Hájas: Majd megmutatom én! Egy sem megy épen haza! — (Rendületlenül buktat tovább)

Kórus: (vigan pfujj, pfujjozik tovább)

Görbeláb: (gyönyörűet rug)

(Az egész publikum felsóhajt: Óh!)

Futkározó: (fennen) Nagyszerű, nagyszerű . . . Gyönyörű a csapatunk, mesés a csapatunk, a mi csapatunk . . .

Nagybögös: Tempó, rajta tempó! Gyorsan fiuk! (Az idegen papagályok szinte kipirulnak a biztatásra és még elkeseredettebben rugdalóznak. Rugják a: labdát, a levegőt, a gyepet és főképp egymást. Egyszóval mesésen megy a játék tovább)

Hájas: (felkiált) Mindjárt vége! Nagyszerű! Csak két goal! Dicsőség, dicsőség! A kettő közül is az egyiket én rugtam be magunknak . . .

Papagályok: (körbe állanak) Éljen, éljen, éljen! (Vége a nagy sportjátéknak)

Este folytatódik a matsch fehér asztaloknál, afféle jó borok társaságában, mint

UTÓJÁTÉK

Futkározó: (tósztot mond) Elégülten emelem a poharam a mi derék vendégeinkre és magunkra! Nagyszerűen sikerült a mai játék. Boldogok vagyunk, hogy mi debreczeniek, kiállhattunk az ország egyik legelőkelőbb csapatával szemben. És büszkén mondhatom, hogy megállottuk a sarat . . .

(Ilyen tenorban folyik tovább is a tósztolás. Elhallgatott eredmények: eltört karok, megsántult lábak, kiütött szemek, betört orrok és sok-sok kék folt. Rengeteg kék folt: természetesen mind rugásnak a következményei. Avagy lehet rugni kék foltok nélkül is? Tessék megkérdezni a mi derék sport-papagályainkat.)

Szigma

A kép nézésről

A Pálffy-Bakos képkiallítás és Tóth Árpád előadása

Érdekes művészi esemény Debreczenben a Pálffy-Bakos féle kollektív képkiallítás: ez a két izzig, vérig magyar művész tehetségöknek művészetöknek legjavát, munkáik pompás és impozáns összességében hozták Debreczen műértő közönsége elé. Igazán sokan megirigyelheték tőlünk, a művészetek minden ágában, de különösen a festészet és festészeti műérzék terén elmaradott várostól egy ilyen nagy és művészi képkiallítást, az igazi siker minden ékességével feldiszipve. A képkiallításnak, mint művészi eseménynek a Tóth Árpád előadása volt a clouja. Különösen Debreczenben aktuális értekező előadást, magyarázatot tartani a kép nézésről. Valóban dicséret és elismerés illeti meg érte Tóth Árpádot, hogy szint és melegséget akart és tudott is önteni sok lélekbe, hogy fogékonyabbak lehessenek az olyan művészi események iránt, mint amilyen a Pálffy-Bakos kollektív képkiallítás Debreczenben. Igazán szép és nagy dolog, amire Tóth Árpád vállalkozott. És talán nem minden eredmény nélkül: nagyobb és osztatlanabb figyelmet és érdeklődést keltett fel: a mi testünkben, a mi lelkünkben való művészet iránt.

Nem akarjuk közönyösséggel vádolni a debreczeni publikumot. Isten ments! Hiszen a Pálffy-Bakos-féle kiállítás a szokott anyagi sikerekhez mérten, fényesen sikerült. De milyenek a minálunk megszokott anyagi sikerek, mit adhatunk mi még debreczeniek a művészeinknek. Bizony-bizony csak sovány és száraz kenyeret. Igaz és ezt elismerjük, hogy a Pálffy-Bakos-féle kiállítás sikere talán anyagilag is páratlan a debreczeni képkiallítások történetében, aminek a két művész nagy művészetén kívül nagyon világos magyarázata van. Ugy Pálffy József, mint Bakoss Tibor nagyon, de nagyon szerény igényű, kevés anyagi sikerrel megelégedő emberek. Hogy világosabban fejazzem ki magam nagyon, de nagyon olcsóra szabták meg a képek árát. Hiszen igaz, hogy ez a világért sem befolyásolja művészetük értékét és nagyságát: de hogy kiállításuknak a szokottnál nagyobb anyagi sikerét ennek köszönhetik: az bizonyos. Ez őszinte szó, de igaz szó. Legfeljebb a debreczeni közönség haragudhatik meg érte . . . No de hál'istennek sokkal több a belátása annak, hogy minálunk művészeti szempontból ilyen szomorúak a viszonyok, semhogy a méltatlanul megvádolást valóki reánk kenhetné.

Még egyszer mondom: bár csak elérhetnénk már a művészi értékelés olyan fokát, hogy igazán is megbecsülhetnénk a művészetet. Mert egy-két lelkes rajongó nem csinál nyarat. Sok-sok Tóth Árpádra, sok-sok előadásra van itt még szükség, amíg mi szegény, elmaradott debreczeniek meg fogjuk tudni erkölcsileg és anyagilag becsülni műszeinket.

LINOLEUM
ÁRUHÁZ

Haas Lipót
Piac-u. 49. Telefon 644.

Nagy választék
esőköpenyekben

A nagytiszteletű ur tragédiája

Irta Voith György

Baróthy Benedek nagytiszteletű ur — ott — pöfékelt nagy kényelmesen az ambituson. A tavasz már nem volt nagyon korai és jól esett egy kicsit a szabadlevegő. Hosszan gomolygott a sötét füstfelhő a pipájából és ő fáradtan, félálombamertülve meredt a füstbe. És elgondolkozott. Aztán észrevette, hogy nem jó neki így elgondolkodni: miért, nincs semmi célja. Csak keserűséget érzett szívében a szép mult emlékeinek a felidézésére. Tovább bóbiskol azért egykedvűen a nagytiszteletű ur. De ma mégis, mintha különösen érezte volna magát. Ujra és újra szemei elé tolultak a fáradt képzetek. Már nem is harcolt ellenük. Nemsokára egészen átadta magát azoknak. És egyre elevenebb és elevenebb lett nagytiszteletű Baróthy Benedek uram előtt a mult. Most valami boldog mosolygás jelent meg ajka körül. Igen, most diákkorára gondol. Az öreg debreczeni kollégiumra, a vén nagytemplomra . . . Hej, de szép idők is voltak azok. A nagytiszteletű uram vezére volt valamikor a kollégium nemes ifjúságának. Egyszer aztán mozgalmas napok virradtak Debreczenre. Megmozdult a nagy magyar város népe. És a vén kollégium ifjúsága a lelkesedés tüzeiben égett. Nagytiszteletű uram, akkor még csak tiszteletes Baróthy Benedek: — beszélt a néphez, a város polgárságához: tüzesen, gyújtó beszédet mondott. A tömeg vállaira emelte . . . Hej, szép idők is voltak azok, amikor még Baróthy nagytiszteletű uram seniorja volt az öreg kollégiumnak. A többi emlék már nem élt oly világosan agyában: de ezt a jelenetet látta, látta, mintha mindennap újra és újra megisméltődött volna vele . . .

A pipából már nem szállott olyan sűrűn a füstfelhő. A nagytiszteletű uram szinte szunyókálni kezdett. Most már igazán boldog volt: a félálom nagyon édes képeket hozhatott eléje. Ezek már szerelemről beszélnek. A nagytiszteletű uram első szerelméről. Baróthy Benedek uram most igazán boldog. Képzeteiben, a félálom minden varázsával átéli mégegyszer azokat a boldog időket . . . Amikor órákhoz volt vár az utcasarkon. Eljött az este, kiszökött az öreg kollégiumból, nem törődött semmivel. Aztán ment, ment előre az éjszakában, amíg elérte azt a házat, azt az ablakot . . . Nagytiszteletű Baróthy uram szerelmes természetű volt ifjú korában. De szépen maga elé tudta képzelni az ő első szerelmének régi, kedves alakját. És megfürdött a boldog emlékezés hullámaiban. Szinte felfrissülve, ifju tüzzel a szívében álmodozott tovább.

Valami köszönő, durva hang zavarta fel szendergéséből a nagytiszteletű urat. Baróthy Benedek uram felrezzent és a harangozóját találta maga előtt, aki éppen valami hosszú beszédre köszörülte a torkát és lassan, kényelmesen gyömszölte a pipáját. A nagytiszteletű ur dühös volt, hogy szendergéséből felzavarták. Azért szinte keményen szólt rá a harangozóra:

— Elmehet János, ugyis tudom mit akar mondani. Örökké csak az az egy nóta. Majd nézzen be holnap kora reggel. Nincs ma érkezésem, sem kedvem meghallgatni a baját!

János egy szót sem szólt, hanem mintha mi sem történt volna, vagy mit sem akart volna mondani: — szép csendesesen eltávozott nagy hűmmögések között. Mégis csak borzasztó, hogy nem akarja meghallgatni a szegény embert — gondolta magában. De nem szólt semmit, sőt a hűmmögések előtt még jóéjszakát is kívánt a nagytiszteletű urnak.

Nagytiszteletű Baróthy Benedek ur most már egészen magára maradt. Önkéntelenül fűződtek tovább gondolat képei: most már nem hosszú, kellemes sorba, hanem kuszán és ziláltan. Elgondolta: hogy hogy került ő ebbe az istenháta mögött fekvő kis faluba. Pedig mennyit bizott, mennyit reménykedett! Itt még prédikációkat sem érdemes csinálni. Ugy sem érti meg senki. Senki, senki . . . legalább így gondolta most a nagytiszteletű ur. Bizony én alaposan elparlagiasodtam. Eltemettem örökre magam ebbe a kis faluba, ebbe a csendes temetőbe. Pedig mi lehettem volna! Most már vége mindennek: csak a mult édes emlékei gyötörnek, csak azok sajognak kimondhatatlanul keblemben. És hiába küzdök ellenök: — mindig ez a vége. Eszembe jut az én nagy nyomoruságom. Pedig mi lehettem volna, pedig én vihettem volna valamire. Idejöttem és itt maradtam. Még az ő két szépszemét is elfelejtettem: gondolta a nagytiszteletű ur és két forró könnycsepp gördült ki szeméből . . .

Krónika

Nagy vihar van most készülöben. Sötétte fog borulni nemsokára a magyar politikai ég, ha a fenyegető felhők tornyosulnak. A virágos május elseje nagy vihart hozhat. Szinte forradalmi lehelletet érzünk az idők megújulása láttán. Az általános választó jogérti küzdelem szinte a francia forradalom előtti időket hozzák emlékünkbe, amikor az utcáknak népével szövetkezett a Hegypárt. Minálunk is ugyanez a helyzet! a Justh párt, a mi parlamentünk Hegypártja az általános választói jog kérdésében együtt van a szociálistákkal. Be kell ösmernünk egész komolyan hogy a nép nagy erőt fog adni a Justh pártnak és a Justh párt viszont a nép akaratának. Ki fog törni a vihar és attól félünk, hogy sokkal erősebb lesz, semmint amilyennek gondolhatnánk. Vihar, nagy vihar lesz a magyar politikában. Csak legalább aztán tisztító hatású is volna ez a vihar . . . Sok minden, eddig elrejtett tényező kerülhet ebben a nagy viharban napfényre és mint a leglogikusabban gondolkozó agyvelő sem mondhat bizonyost az esetleg bekövetkező nagy felfordulásról. Van egy nagyon helyes és okos mód ennek a viharnak a megállapodására: az általános választói jog törvénybe iktatása. No de az, ez idő szerint lehetetlenség. Reméljük, hogy ha már ki kel törni ennek a viharnek, legalább tisztító hatással bír a magyar politikai életre.

Utálatos, poros fészeknek mondja az idegen Debreczent, a mi városunkat, amelynek pedig a pora is egészséges a debreczeni civis szerint. Hiszen a dédapám is kilencven esztendőig szívta, ez pedig csak elég szép idő a mai nyavalyás világban: — így gondolkodik a debreczeni civis és ezért olyan poros Debreczen. A város legnagyobb része ma is özönvízelőtti állapotban van: azon módon, ahogy az Uristen megteremtette. Esős időben járhatatlan az utcák sora, kora tavasszal pedig tudónkre nehezedik ez a por, ez a rettenetes debreczeni por, belepi ruhánkat, lakóházunkat, tudónket, — sőt még a debreczeni agyvellőket is. Hiszen különben már régen megkíséreltük volna legalább segíteni városunknak ezen a borzasztó mizériáján. De így csak túrjuk és beléfuladunk ebbe a nagy porba, ami minden szépet, minden jót betakar nemes városunkban.

Debrecen legelőkelőbb
mulatóhelye az

Erdélyi Borozó

(Hunyady-u. 22. sz. a vasutmentén.)

==== Egész éjjel meleg konyha. ====
Női kiszolgálás.

Tulajdonos: **Kálmán Lajos.**

A kormány tagadhatatlanul nagyszerű taktikához nyult. Megakarja mutatni, hogy többet fog tenni még a nemzeti vívmányok érdekében is mint a nemzeti kormány. Másszóval: olyat akar mutatni, amivel a nemzet külszínre sokat adó többségét is a maga részére hódítsa. És úgy látszik, hogy a kormánynak ez az akarása komoly akarás. Minden jel arra mutat, hogy az uralkodót is sikerült tervüknek megnyerni és bécsi politikát megengedni a nemzeti engedmények ellen foglalt merev álláspontjában. Igaz, hogy nagy ok van most erre. A hadi terheink ijesztő növekvésére van ezzel szemben kilátás. A mi lojalitásunkra, számítanak tehát, amikor engedékenyeknek mutatkoznak. Különben semmi sem bizonyos, még az se, hogy Bécs végre a józanabbik esztét vette elő. De azért reméljük. Miért ne? Hátha csakugyan sikerül valami kis nemzeti vívmány, ha nem másképp, hát legalább rengeteg pénz és véráldozat árán...

A szerkesztésért felelős: KÜRTHY NÁNDOR.

Vigyázz! Kékre festett kirakat! Megérkezett: Blouse kelme, mtr. 12 kr., Kosztüm kelme, mtr. 38 kr. Kreton maradékok, mtr. 14 kr., Fekete gloth alszszoknya, drb. 1 frt. 03 kr., Mindenféle vásznak, selymek, csipkék, rövidárúk, harisnyák, mindenféle nődivat cikkek, szőnyegek meglepő olcsó árakban. *Ifj. Molnár Lukács*, Kossuth- és Batthyányi-utca sarok (színházzal szemben) Gyapju delain kendők drb. 38 krajcár.

A tapétázás ma már művészet számba megy. Ujabbán feltalálták a műselyem tapétát, mely, amellet hogy valóság-gal remekművet képez, olcsó, mert tartós, a laikus is moshatja-javíthatja és a színét nem veszti. Kapható Szerdahelyi Adolfnál (Mester-u. 21.) aki mindennemű tapétázást és szobafestést vállal.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban
Debreczen, Kossuth-utca 8. szám alatt. ☐ Telefon 505. szám

Bottó Kornél

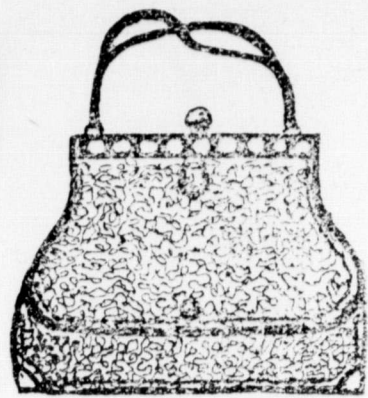
Pipere, diszmű és rövidáru

üzlete, Debreczen,

Piacz-utca 55—56.

Hungária kávéház mellett

Kézi táskák nagy választékban. Kötött áruk és szabókellékek raktáron.

MEGNYILT!

Reichman

Lipót

uri nődivat és gyermekruha áruháza.

Piac-utca 85. sz.

Szabó kellékek, rövid diszárúk, blusok, pongyolák, selymek.

A legdivatosabb dolgok olcsón kaphatók.

A „Royal” szállodával szemben. Egy tanuló felvétetik.

Művészi kivitelű fényképek,
fényképnagyítások és festmények

BURG IZSÓ

fényképészeti műtermében készülnek.

Kossuth-utca 24. szám alatt.

Óvakodjunk silány utánzatoktól!

Eredeti Melichar Unikum Drill vetőgép

csakis az, mely **legujabban szabadalmaztt beállító készü-**
lékkel van ellátva.

(Csavarkules nélkül egy pillanat alatt hajszálpontosan beállítható.)

Kizárólagosan

Ráhmer Sándornál

kapható

Bächer-Melihar-Johnston gépgyár
fióktelepén

DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 26.

Nagytrafik-udvar.

Aszmann Ferencz

uri divat üzlete

Placz-u. 27. Telefon 34.

Nagy választékban kaphatók az
uri férfi divat körébe tartozó
mindennemű cikkek, valamint
utazási kellékek.

Világhírű Habig kalapok raktára.

Tisztviselők 6% engedményben

részesülnek.

DEMME R

mütermében

(Szent-Anna-u. 5.)

készült

levelezőlapok

rövid idő alatt nagy szen-
zációt keltettek!

Miért?

mert művészi esek, szépek
és tartósak.

12 darab

csak 3 korona.

Blattner Gyula DEBRECZEN

Piac-u. 69.

A megyeházzal szemben.

Képek bekeretezése dus vá-
lasztékban és azoknak szak-
szerű készítése, egyszerű és
modern kivitelben.

Edények kölcsön adatnak.

Üvegbiztosítást jutányos
:- árban elfogadok. :-:

Épület diszmű üvegezési és
portálé vállalat.

Ezeket ajánla a t. c. építész és
építettő urak b. figyelmébe.

Költségvetéssel készséggel
szolgálók.

Telefon 408.

Telefon 408.

Alapítási év 1801.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy
Csapó-utca 39. sz. a. levő üzle-
temben állandóan kész

férfi-, fiu magyar öltöny

kapható. Kész szolgálattal
Horváth Gábor
férfi szabó.

Elsőrendű fodrásznő

házakhoz ajánlkozik.

Fésül a legújabb divat szerint

Menyasszonyoknak

legjutányosabb árban :-;

O. Biró Jánosné Árpádtér 46.

Debreczen legrégebb szolid alap-
járól ismert Részletáruháza

KOHN HERMANN
utóda

Zempliner Arthur

Debreczen, Hatvan-u. 17.

Mindenféle divatcikk és vászon
beszerezhető

Debreczeni Első Vasbetoncső-gyár Plac-utca 83. szám.

Gyárt: drótbetétes beton-csöveket és
idomdarabokat minden méretben :-:

Vasbeton kiöntő aknákat,

tisztító és iszapfogó aknákat, kutgyü-
rüket stb. — Elvállal mindenféle beton
és vasbeton munkákat. — Terazzo és
keramit munkát és javítását a legol-
csóbb árban.

Nagy raktár kavicsos és rostált homokból, — elsőrendű
portland és román cementből nagyban és kicsinyben.

Budapesti férfiszabó
Debrecen, Sas-u 2.

Angol férfi öltöny
 felöltő v. télikabátot rendelhet
 izléses kivitelben mérték ntán

40-50
 koronáért.

A rendelő közönség szives
 pártfogását kéri

Fettman Sándor.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
 hölgyközönséget, hogy

Matvan-u. 36. sz. alatt
női szabó műhelyt
 nyitottam.

Tisztelettel
Kerecsi József.

Szendrő Sándor
 zongora és hangszerkészítő
 Debrecen, Batthyányi-u. 22. szám.

Zongora, gramofon, min-
 dennemű vonós és fuvó-
 hangszerek, czimbalmok,
 hangszer alkatrészek és
 hangszer felszerelési cik-
 kek áruháza és ipartelepe.

Zongora és pianinó köl-
 csönző(bérbeadó)intézet

Hegedük és hegedű-felszerelések, római
 húrok, valamint
 gramofonok és gramofon-lemezek
 nagy raktára.

Zongora és hangszer műhely.
 Zongora és czimbalom hangolás.
 Telefon szám 629. Alapított 1876-ban.

Legjobb és legolcsóbb pon-
 tos órák 2 évi jótállással

Gasparik
 : órás és ékszer :
 üzletében kaphatók
 Debrecen, Matvan-utca 2. sz.

Órajavítások a legjobban ké-
 szülnek. Inga órák részlet-
 fizetésre is kaphatók.

Tiszta magyar intézet!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

debreczeni vezérképviselősege Hajdu-, Bihar-, Sza-
 bolcs-, Szatmár- és Szilágy-vármegyék területére kiter-
 jedő katáskörrel

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám alatt.
 (Kölcsönsegélyző-palota)

Elfogad biztosításokat tűz- és jégkár ellen, valamint az
 ember életére, a legelőnyösebb módozatok mellett.

A szövetke- zet alakult: 1900	A szövetkezet biztosítéki alapja:
Alapítvány a kormány hozzájárulásával	1,980.100 k — f
Tartalékok	1,255.766 k 35 f
	Összesen: 3,255.866 k 35 f

Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban ré-
 szesülnek és 1903. évi üzletfeleslegből úgy a tűz mint a jégkár ellen
 biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.
 Az 1902. évi üzletfelesleget közgyűlési határozattal tartalékba
 helyeztetett.
 Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszaté-
 ritést kaptak.
 Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%
 díjvisszatérítésben részesültek.
 Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 6-10 évre
 adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.
 Nyomtatvánnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgálunk.

Ez év január 1-én kezdte meg működését a

Kerületi Bank

mint szövetkezet

Deák Ferencz-utca 26. szám alatt.

Foglalkozik: mindenféle kölcsönök lebonyolításával
 a legolcsóbb kamatláb és legelőnyösebb feltételek
 mellett.

Folyószámla betétet elfogad a legnagyobb kamatozásra.
 Jelzálog kölcsönöket kényelmes visszafizetésre folyósít.
 Új rendszerű életbiztosítás előnyös feltételek mellett:
 heti 1 korona befizetéssel 1000 koronát kaphat mindenki
 15 év múlva. Halál esetén az egész biztosított összeget
 egyszerre megkapják a biztosított hozzátartozói.

Felvilágosítással készséggel szolgál
a Kerületi Bank mint szövetkezet
 igazgatósága.